

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/75/2025
Identifikačné číslo spisu:	8118208454
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8118208454.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. L. X., narodeného XX. I. XXXX, X. X., L. XXXX/XA, právne zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Jurčíšinom, Prešov, Severná 16/A, IČO: 31953344, 2/ Ing. L. E., narodeného XX. Y. XXXX, X. X., P. O. B. XXX/X, proti žalovanej AGRO-LENT s.r.o., Malý Šariš 189, IČO: 31403123, právne zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Ličákom, Kapušany, Záhradná 19/468, IČO: 37943065, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Prešov pod č. k. 8C/33/2018-483, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2025 č. k. 16Co/8/2024-560, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 08. februára 2024 č. k. 8C/33/2018-483 rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 1/ istinu vo výške 46 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 46 eur od 03. júna 2018 do zaplatenia a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 2/ istinu vo výške 46 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 46 eur od 03. júna 2018 do zaplatenia, a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok III.) a žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ (ďalej aj len „žalobcovia“) proti žalovanej priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že stavby - administratívna budova súp. č. XXX, kravín a pumpa vo vlastníctve žalovaného vedené na LV č. XXXX, k.ú. U. X., sú umiestnené na pozemku, ktorý v minulosti patrila žalobcom a zároveň sa jedná o stavby, ktoré boli postavené pre účely činnosti JRD do 24. júna 1991, za ktoré sa považujú objekty, ktorých spôsob využívania súvisí s poľnohospodárskou výrobou, pričom ide o stavby zväčša umiestnené v areáli hospodárskeho dvora, teda stavby na ktoré sa vzťahuje právna úprava zákona č.

504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 504/2003 Z. z.“). Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. novembra 2011, sp. zn. II. ÚS/687/2017. V zmysle zápisu v katastri nehnuteľností je kravín a pumpa označený kódom 2, t.j. ako poľnohospodárska budova. V danom prípade nebolo preukázané, že nehnuteľnosti žalovanej neslúžia na poľnohospodárske účely. Žalovaná má v predmete podnikania okrem iného aj poľnohospodársku prvovýrobu a na svoju činnosť poberá dotácie od Pôdohospodárskej platobnej agentúry a z podania Obecného úradu Malý Šariš jednoznačne vyplynulo, že stavby boli postavené pred rokom 1991, pričom je nepochybné, že sa jednalo o poľnohospodárske stavby. Súd prvej inštancie mal za nesporné, že užívaním stavby na cudzom pozemku bez platne uzavretej nájomnej zmluvy dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaná užívala poľnohospodársku pôdu vo vlastníctve žalobcov v rozhodnom období bez platne uzatvorenej nájomnej zmluvy. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia by sa mal týkať celej výmery parcely KNE č. XXX/XXX, keďže táto je súčasťou hospodárskeho dvora, ktorý podľa leteckého záberu oddeľuje od poľnej cesty stromový porast. Súd prvej inštancie mal za to, že nie je rozhodujúce či žalovaná užívala celú parcelu, alebo len jej časť, podstatné je, že len žalovaná mala možnosť ju užívať v celosti. Z podania žalovanej z roku 2005 podľa súdu prvej inštancie nevyplýva, ktorú časť predmetnej parcely neužíva. Zo znaleckého posudku Ing. T. vyplýva, že žalovaná užívala aj časť parcely za maštalou (výbeh pre dobytok). Podľa fotografie predloženej na pojednávaní dňa 04. júna 2021 žalovaná užívala túto časť aj v roku 2020, a preto súd prvej inštancie nepochyboval o tom, že tomu tak bolo aj v rozhodnom období. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia súd vychádzal zo znaleckého posudku Ing. L. K., ktorá pri určení výšky nájomného postupovala v zmysle zákona č. 504/2003 Z.z..

1.2. Žalovaná vzniesla v konaní pred súdom prvej inštancie námietku premlčania na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť do 18. júla 2016. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcov je premlčaný od 01. mája 2016 do 18. júla 2016, keďže žaloba bola súdu doručená dňa 23. júla 2018. Nárok žalobcov za obdobie od 19. júla 2016 do 30. apríla 2018 podľa súdu prvej inštancie nie je premlčaný, keďže zo znaleckého posudku, tvoriaceho prílohu žaloby (ktorý bol doručený žalovanej spolu so žalobou), ako aj z podania žalobcov z 25. októbra 2018, je zrejmé, že za aké obdobie si žalobcovia uplatnili nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

1.3. Vo vzťahu k rozhodnutiam Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktoré žalobcovia poukazovali, súd prvej inštancie uviedol, že tieto nie sú aplikovateľné pre daný prípad, keďže sa týkajú regulovaného nájomného na byty. V prejednávanej veci však nejde o nárok vyplývajúci z nájomného vzťahu, ale o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý sa netýka bytov, ale poľnohospodárskych pozemkov. V konkrétnom prípade Silášová a ďalší proti Slovenskej republike sa nájomné týkalo iných typov pozemkov, a to pozemkov v zriadených záhradkárskech osadách.

1.4. Návrh na vykonanie dokazovania územným rozhodnutím, stavebným povolením, kolaudačným rozhodnutím a porealizačným zameraním stavieb ku dňu kolaudácie súd prvej inštancie zamietol, čo dôvodil tým, že tieto dôkazy sú pre posúdenie nároku žalobcov bez právneho významu.

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže stanovenie výšky nájomného záviselo od znaleckého dokazovania. Súd zaviazal žalovanú aj náhradu zvyšnej časti neuhradenej odmeny znalkyne v sume 40 eur.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. februára 2025 č. k. 16Co/8/2024-560 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalovanej proti žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Odvolací súd posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a úplne aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil a následne dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver a keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležití a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutie súdom prvej inštancie, na ktoré vo svojom rozhodnutí odkázal. Po preskúmaní

súdneho spisu odvolací súd nezistil ani namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle § 387 CSP ako vecne správny.

2.2. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že na prejednávajúcu vec je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 504/2003 Z. z. účinné do 30. apríla 2018, nie ustanovenia § 10 ods. 2 a § 1 ods. 2 písm. b) zákona č. 504/2003 Z. z. účinného od 01. mája 2018, tak ako to v podanom odvolaní tvrdili žalobcovia. V prejednávanej veci bolo právne významným vykonanie dokazovania, či predmetné stavby postavené pred 24. júnom 1991 sú využívané na poľnohospodársku činnosť a či tomu tak bolo i v rozhodnom období. Výriešenie danej otázky bolo rozhodné pre určenie právneho predpisu, na základe ktorého bolo potrebné vypočítavať výšku nájomného, ktoré patrí žalobcom. Odvolací súd mal za nepochybné, že vlastníkom stavby na cudzom pozemku dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor vlastníkov pozemku. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že žalovaná v rozhodnom období v sporných nehnuteľnostiach nevykonáva poľnohospodársku činnosť, tieto tvrdenia nepreukázali. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná má v predmete činnosti poľnohospodársku prvovýrobu a na svoju činnosť poberá aj dotácie Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Keďže v konaní nebolo preukázané, že stavby postavené pred 24. júnom 1991, ktoré slúžili na poľnohospodársku činnosť, žalovaná aj v rozhodnom období (od 18. júla 2016 do 30. apríla 2018) nevyužívala na poľnohospodársku činnosť, bolo potrebné pre určenie výšky nájomného aplikovať ustanovenia zákona č. 504/2003 Z.z.. Odvolací súd zhrnul, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie znaleckým posudkom č. XX/XXXX zo dňa 01. júna 2023, vyhotoveným Ing. L. K., z ktorého je zrejmé, že znalkyňa vychádzala zo zistenej reálnej skutočnosti, že podniky so zastavanými stavbami na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991, sa riadia zmluvným nájomom podľa zákona č. 504/2003 Z.z. účinného do 30. apríla 2018 a uzatvárajú dohody o výške nájomného najmenej 1 % z hodnoty poľnohospodárskej pôdy BPEJ, určenej podľa osobitného predpisu, Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav. Hodnotu nájmu 3,667 % z hodnoty poľnohospodárskej pôdy určila ako maximum hodnoty nájomov zo zistených hodnôt nájomov, ktoré sú obvyklé v Slovenskej republike, porovnateľných poľnohospodársky hospodáriacich subjektoch v širšom regióne, pri rovnakom spôsobe užívania pozemkov zastavaných stavbami na poľnohospodárske účely berúc do úvahy najväčšieho správcu pôdy za neznámych vlastníkov, Slovenský pozemkový fond, ktorý určil obvyklý nájom plôch zastavaných poľnohospodárskymi stavbami na 3,667 % v rámci celej Slovenskej republiky. Na základe uvedeného je námietka žalobcov, že Ing. L. K. vychádzala z nesprávneho ustanovenia zákona je neopodstatnená.

2.3. Žalobcovia namietali nepreukázanie zákonnosti stavieb územným rozhodnutím, stavebným rozhodnutím, kolaudačným rozhodnutím. Súd prvej inštancie tento návrh na vykonanie dokazovania zamietol z dôvodu, že skutočnosť, že nebolo sporným, že práve žalovaná v rozhodnom období užívala predmetnú parcelu žalobcov, a teda bolo bez relevancie, či žalovaná bola alebo nebola skutočným vlastníkom týchto budov. Odvolací súd dodal, že právny zástupca žalobcov na pojednávaní dňa 04. júna 2021 uviedol, že netrvá na vykonaní dôkazu navrhovanom na pojednávaní dňa 07. júna 2019 a to vyžiadaní si kolaudačného rozhodnutia a stavebného povolenia týkajúceho sa stavieb postavených na spodnej parcele. K tvrdeniu žalobcov, že v konaní bolo preukázané úmyselné bezdôvodné obohatenie, odvolací súd konštatoval, že uvedené tvrdenie je v rozpore s vykonaným dokazovaním.

2.4. Podľa odvolacieho súdu stavby a administratívna budova so súp. č. XXX, kravín a pumpa vo vlastníctve žalovaného, vedeného na LV č. XXXX, k.ú. U. X., sú umiestnené na pozemku, ktorý v minulosti patril žalobcom, a zároveň bolo preukázané, že sa jedná o stavby postavené pre účely JRD do 24. 06. 1991. Podľa novely zákona č. 504/2003 s účinnosťou od 01. januára 2008 je potrebné považovať pozemok za poľnohospodársky, a to v dôsledku toho, že bol zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely, ktorá bola postavená do 24. júna 1991. Uvedenou novelizáciou došlo k rozšíreniu právnej definície pozemkov považovaných za poľnohospodárske pozemky. (II.ÚS 387/2017 zo dňa 10. 11. 2017).

2.5. O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Žalobca 1/ (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ vzhliadol primárne v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, keďže sa nevysporiadal s preukázanými dôkazmi, neakceptoval jeho obranu žalobcov a nerešpektoval základné práva žalobcov na ochranu vlastníctva v zmysle Ústavy Slovenskej republiky. Rozsudok odvolacieho súdu označil dovolateľ tiež za arbitrárny, ohýbajúci právo a uviedol, že z jeho obsahu nie je zrejmé akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil. Odvolací súd sa nevysporiadal s oprávnenými námietkami žalobcov vo vzťahu k porušeniu vlastníckeho práva, bezdôvodného obohatenia všetkých úžitkov, ktoré žalovaná získala z používania predmetných nehnuteľností, nevysporiadal sa s námietkami vo vzťahu k znaleckému posudku, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie a nevysporiadal sa ani s ustálenou súdnou praxou Európskeho súdneho dvora (dovolateľ mal vzhľadom na ostatný obsah dovolania zrejme na mysli Európskeho súdu pre ľudské práva - pozn. dovolacieho súdu). V rámci dovolacej argumentácie dovolateľ namietal aj skutočnosť, že odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Dovolateľ v dovolaní namietal aj nesprávny právny názor odvolacieho súdu, vychádzajúceho z nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, ktorý napriek pokynu odvolacieho súdu nevykonával dôkaz znaleckým posudkom, ktorý by vychádzal zo správneho ustanovenia zákona. Odvolací súd tak zamietavý výrok svojho rozsudku založil na nesprávnom právnom posúdení.

3.2. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalobcu 1/ je prakticky totožné s jeho odvolaním a dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu potvrdil. Zároveň navrhla, aby jej dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

11. Prípustnosť dovolania založil dovolateľ výlučne na ustanovení § 420 písm. f) CSP, ktorým namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu spočívajúcu v zásade v tom, že sa riadne nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami a s preukázanými dôkazmi. Arbitrárnosť rozsudku odvolacieho súdu vzhľadom dovolateľ v tom, že z jeho obsahu nie je zjavné akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil. Dovolateľ namietal aj skutočnosť, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. V dovolaní odvolaciemu súdu tiež vytkol, že zamietavý výrok svojho rozsudku založil na nesprávnom právnom posúdení (nesprávne odborné posúdenie súdneho znalca, ktorý vykonával znalecký posudok na základe nesprávneho pokynu súdu prvej inštancie, ktorý znalcovi predmetný posudok zadával).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je preto dovolacia námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

14. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania pred nižšími súdmi sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442).

15. Dovolací súd pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a ani dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný právnym stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení

nespočíva v prehodení skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd konštatuje, že tieto vady v danom prípade nezistil.

16. V predmetnej právnej veci odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Vzhľadom na to, že ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré označil za náležité a presvedčivé a na ktoré odkázal. Po preskúmaní odvolania podaného žalobcami a v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (odkazujúc na § 385 CSP) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nezistil. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a § 387 ods. 2 a 3, preto ho nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, na základe čoho dospel odvolací súd k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Rovnako je z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu zrejmé aj to, že v súlade s § 387 ods. 2 CSP konštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie a na tieto odkázal. Dovolateľ aj v dovolaní zopakoval, že sa nižšie súdy nevysporiadali a neprihliadli na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktoré v konaní dovolateľ poukazoval. K uvedenému dovolací súd uvádza, že na predmetné tvrdenie súd prvej inštancie reflektoval v bode 19. odôvodnenia svojho rozhodnutia (bod 1.3.). Odvolací súd reflektoval aj na námietku dovolateľa, týkajúcu sa definície pozemkov považovaných za poľnohospodárske pozemky, konkrétne v bode 39. odôvodnenia napadnutého rozsudku (bod 2.4.)

18. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že: „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne zhodnotí skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí je aj najvyšší súd toho názoru, že nie je nutné, aby na každú námietku strany sporu bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

19. V súvislosti s arbitrárnosťou súdneho rozhodnutia najvyšší súd konštatuje, že o arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych

predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil odvolací súd pri prijímaní záveru o správnosti odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca 1/ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv.

20. V uvedenej súvislosti najvyšší súd tiež dodáva a zároveň zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Navyše do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v zásade nepatrí ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). V tejto spojitosti najvyšší súd uzatvára, že dovolateľ neprípustne namietal nesprávne právne posúdenie veci cez dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Súčasťou dovolacej argumentácie žalobcu 1/ bola tiež námietka vo vzťahu k nenariadeniu odvolacieho pojednávania odvolacím súdom. Dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je vo veci potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd.

22. Najvyšší súd skúmal opodstatnenosť (aj) tejto dovolacej námietky a dospel k záveru, že ak sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, postupoval správne keď v súlade s § 384 ods. 1 CSP nevzhliadol dôvod na zopakovanie dokazovania v rámci odvolacieho konania a pojednávanie nenariadil. Keďže na nariadení pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý je v súlade so zákonom v zmysle § 385 ods. 1 CSP. Na uvedenom základe dovolací súd konštatuje, že týmto postupom odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Ak dovolateľ považoval za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP nesprávny právny záver súdov nižších inštancií (nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním, skutkovými a právnymi zisteniami, nesprávne interpretovanie právnej normy), dovolací súd zdôrazňuje, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (pozri R 54/2012, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa dovolacieho súdu nie je po 01. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá žalobcom 1/ tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (viď. sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

24. Dovolací súd na tomto mieste akcentuje, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 a § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a dôvodoch, na ktorom bolo reálne založené. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu

podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

25. Najvyšší súd v prejednávanej právnej veci neidentifikoval zo strany nižších súdov taký procesný postup, ktorý by zakladal porušenie práva žalobcu 1/ na spravodlivý proces. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dovolanie žalobcu 1/ podané na základe dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.